

Polecenia podsumowujące

1. Wskaż czynniki, które zdecydowały o tym, że Adolf Hitler zdobył władzę w Niemczech.
2. Omów politykę nazistów względem Żydów w III Rzeszy.
3. Przedstaw rolę propagandy w działaniach nazistów.

Nazizm. Niemcy Hitlera

Podsumowanie

35

◆ Niemcy przed dojściem do władzy Adolfa Hitlera

Porażka w Wielkiej Wojnie i kryzys gospodarczy przyczynami wzrostu niezadowolenia społecznego i nastrojów rewolucyjnych.

1918 – abdykacja cesarza Wilhelma II.

Pierwszy powojenny rząd w Niemczech złożony z socjaldemokratów obarczany winą za kryzys gospodarczy i podpisanie traktatu wersalskiego. Republika Weimarska – potoczna nazwa państwa niemieckiego w latach 1919–1933.

Problemy gospodarcze i społeczne Republiki Weimarskiej przyczyną wzrostu popularności partii prawicowych.

1925–1929 – pięć tłustych lat za czasów Gustava Stresemanna: zahamowanie inflacji, wzrost gospodarczy oraz wzrost znaczenia Niemiec na arenie międzynarodowej (od 1926 r. w Lidze Narodów).

Pogorszenie sytuacji ekonomicznej i społecznej w Niemczech podczas wielkiego kryzysu gospodarczego, ponowny wzrost poparcia dla populistycznych partii prawicowych.

◆ Droga Adolfa Hitlera do władzy

1920 – powstanie Narodowosocjalistycznej Niemieckiej Partii Robotników (NSDAP).

1923 – pucz monachijski.

Mein Kampf Hitlera – założenia ideologii nazistowskiej, m.in. koncepcja wyższości rasy aryjskiej, „przestrzeń życiowa” dla Niemców, rasizm oraz antysemityzm.

Bojówki nazistowskie SA wykorzystywane do celów politycznych.

Sukcesy NSDAP w wyborach parlamentarnych w czasach wielkiego kryzysu gospodarczego.

1933 – Adolf Hitler kanclerzem Niemiec.

◆ Funkcjonowanie nazistowskiego państwa totalitarnego w Niemczech

II 1933 – pożar Reichstagu jednym z narzędzi do zwalczania opozycji politycznej.

Powstanie III Rzeszy ze sprawującym władzę dyktatorską Adolfem Hitlerem jako Führerem.

Zakazanie działalności wszystkich partii poza NSDAP.

1934 – noc długich noży – rozprawienie się Hitlera z opozycją wewnątrz partii nazistowskiej.

Całkowita kontrola życia obywateli. Rola SA, SS, Gestapo oraz obozów koncentracyjnych w zastraszaniu społeczeństwa.

Propagowanie ideologii narodowego socjalizmu przy użyciu środków masowego przekazu.

Podporządkowywanie wszystkich aspektów życia społecznego ideologii nazistowskiej.

Indoktrynacja dzieci i młodzieży w organizacjach, takich jak Hitlerjugend, Związek Niemieckich Dziewcząt.

Antysemityzm wszechobecny w przestrzeni publicznej i polityce państwa.

Wprowadzenie ustaw norymberskich zakazujących małżeństw między Żydami a Niemcami, wykonywania przez Żydów pewnych zawodów.

1938 – „noc kryształowa” – pogrom Żydów, kulminacja antysemityzmu w Niemczech.

Sukcesy gospodarcze nazistów, m.in. likwidacja bezrobocia, rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej.

Rozbudowa armii, wzrost potencjału militarnego.

Polecane publikacje

M. Gilbert, *Noc kryształowa. Preludium do zagłady*, przekł. J. Lang, Zakrzewo: Wyd. Replika, Poznań: Wyd. Axis, 2010.

R. Grunberger, *Historia społeczna Trzeciej Rzeszy*, t. 1–2, przekł. R. Kalinowski, Warszawa: PIW, 1994.

I. Kershaw, *Hitler*, t. 1–2, przekł. P. Bandel, R. Bartołd, Poznań: Dom Wydawniczy Rebis, 2013.